

13 ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

งบแสดงฐานะทางการเงิน (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) ณ วันที่ 31 ธันวาคม

สินทรัพย์	2559		2560		2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4,216.8	3.9	5,091.2	4.2	5,033.5	3.8
เงินลงทุนชั่วคราว	548.1	0.5	571.6	0.5	816.7	0.6
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	6,257.4	5.8	6,974.7	5.7	7,545.0	5.7
สินค้าคงเหลือ	1,515.7	1.4	1,735.3	1.4	1,785.9	1.3
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	57.3	0.1	21.1	-	17.0	-
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	12,595.3	11.7	14,393.9	11.8	15,198.1	11.4
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
เงินฝากสถาบันการเงินที่มีภาระค้ำประกัน	45.9	-	7.9	-	9.6	-
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	16,401.0	15.3	15,807.2	12.9	22,647.0	17.0
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	836.0	0.8	645.8	0.5	526.6	0.4
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	306.7	0.3	307.7	0.3	316.7	0.2
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	56,461.0	52.8	71,559.5	58.4	74,496.2	55.8
ค่าความนิยมน	16,932.3	15.8	17,538.9	14.3	17,538.9	13.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,188.3	1.1	1,237.4	1.0	1,272.8	1.0
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	75.1	0.1	68.0	0.1	96.1	0.1
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น						
สิทธิการเช่า	697.7	0.7	664.7	0.5	901.0	0.7
เงินมัดจำค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1,080.0	1.0	-	-	-	-
อื่นๆ	395.2	0.4	395.7	0.2	495.8	0.3
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	94,419.2	88.3	108,232.8	88.2	118,300.7	88.6
รวมสินทรัพย์	107,014.5	100.0	122,626.7	100.0	133,498.8	100.0

งบแสดงฐานะทางการเงิน (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) ณ วันที่ 31 ธันวาคม (ต่อ)

หนี้สินและส่วนของผู้อื้อหุ้น	2559		2560		2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
หนี้สินหมุนเวียน						
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	1,578.6	1.5	72.3	0.1	5,877.5	4.4
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	4,399.9	4.1	4,749.7	3.8	5,191.8	3.9
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	4,912.1	4.6	5,223.0	4.3	5,957.3	4.5
หนี้สินจากการยุติโครงการให้การรักษาพยาบาลตลอดชีพ	963.8	0.9	440.0	0.4	623.9	0.5
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี						
- เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	4,252.1	4.0	1,463.3	1.2	4,181.4	3.1
- หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	43.9	-	22.0	-	14.0	-
- หุ้นกู้แปลงสภาพ-องค์ประกอบที่เป็นหนี้สิน	-	-	-	-	5,056.4	3.8
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	89.0	0.1	67.0	0.1	67.0	0.1
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	699.8	0.7	706.0	0.6	863.7	0.6
ประมาณการหนี้สินหมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	317.9	0.3	2.5	-	0.2	-
รายได้ค่าบัตรสมาชิกรอดักบัญชีส่วนที่ถึงกำหนดภายในหนึ่งปี	216.4	0.2	224.1	0.2	225.6	0.2
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	403.9	0.3	447.2	0.3	440.1	0.3
รวมหนี้สินหมุนเวียน	17,877.4	16.7	13,417.1	11.0	28,498.9	21.4
หนี้สินไม่หมุนเวียน						
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	3,453.3	3.2	9,335.3	7.6	5,145.5	3.9
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	17.7	-	16.5	-	19.5	-
หุ้นกู้	12,588.9	11.8	19,584.6	16.0	19,588.0	14.7
หุ้นกู้แปลงสภาพ - องค์ประกอบที่เป็นหนี้สิน	9,873.6	9.2	8,774.3	7.2	-	-
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	1,928.1	1.8	2,005.8	1.6	2,581.9	1.9
รายได้ค่าบัตรสมาชิกรอดักบัญชี	647.1	0.6	632.0	0.5	632.7	0.5
หนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี	2,186.9	2.0	2,847.1	2.3	3,447.6	2.6
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	136.6	0.1	142.8	0.1	146.6	0.1
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	30,832.2	28.7	43,338.4	35.3	31,561.8	23.7
รวมหนี้สิน	48,709.6	45.4	56,755.5	46.3	60,060.7	45.1

งบแสดงฐานะทางการเงิน (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) ณ วันที่ 31 ธันวาคม (ต่อ)

ส่วนของผู้ถือหุ้น	2559		2560		2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ทุนเรือนหุ้น						
ทุนจดทะเบียน						
หุ้นสามัญ 17,582,235,672 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.1 บาท	1,649.8	1.50	1,758.2	1.40	1,758.2	1.30
(2560: หุ้นสามัญ 17,582,235,672 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.1 บาท)						
(2559: หุ้นสามัญ 16,497,868,714 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.1 บาท)						
ทุนออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว						
หุ้นสามัญ 15,668,956,048 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.1 บาท	1,549.1	1.40	1,549.1	1.30	1,566.9	1.20
(2560 และ 2559: หุ้นสามัญ 1,549,956,540 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 0.1 บาท)		-		-		-
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	20,481.5	19.1	20,572.9	16.8	24,741.1	18.5
ผลต่างจากการปรับโครงสร้างการถือหุ้น	305.0	0.3	305.0	0.2	305.0	0.2
ส่วนเกินมูลค่าเงินลงทุนที่สูงกว่ามูลค่าตามบัญชีของบริษัทย่อย	(2,680.3)	(2.5)	(2,683.4)	(2.2)	(2,683.6)	(2.0)
กำไรสะสม						
จัดสรรแล้ว - สำรองตามกฎหมาย	170.0	0.2	175.8	0.1	175.8	0.1
ยังไม่ได้จัดสรร	29,069.1	27.2	34,314.5	28.0	37,657.4	28.2
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	6,824.2	6.5	8,837.4	7.2	8,557.5	6.4
รวมส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	55,718.6	52.2	63,071.3	51.4	70,320.1	52.6
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	2,586.3	2.4	2,799.9	2.3	3,118.0	2.3
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	58,304.9	54.6	65,871.2	53.7	73,438.1	54.9
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	107,014.5	100.0	122,626.7	100.0	133,498.8	100.0

งบกำไรขาดทุน (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

	2559		2560		2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้						
รายได้ค่าบริการพยาบาล	65,236.5	94.4	69,122.9	91.3	75,330.5	94.9
รายได้จากการจำหน่ายสินค้า	2,667.0	3.9	2,809.6	3.7	3,086.8	3.9
รายได้อื่น						
ดอกเบี้ยรับ	52.2	0.1	51.8	0.1	58.0	0.1
เงินปันผลรับ	21.4	0.0	15.6	0.0	16.3	0.0
กำไรจากการขายเงินลงทุนในบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาวอื่น	208.7	0.3	2,880.1	3.8	-	-
อื่น ๆ	940.4	1.4	839.5	1.1	915.3	1.2
รวมรายได้อื่น	1,222.7	1.8	3,787.0	5.0	989.6	1.2
รวมรายได้	69,126.2	100.0	75,719.5	100.0	79,406.9	100.0
ค่าใช้จ่าย						
ต้นทุนค่าบริการพยาบาลและต้นทุนขาย	45,276.8	65.5	47,975.2	63.4	51,546.1	64.9
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	13,644.2	19.7	14,487.9	19.1	15,998.2	20.1
รวมค่าใช้จ่าย	58,921.0	85.2	62,463.1	82.5	67,544.3	85.1
กำไรก่อนส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม						
ต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	10,205.2	14.8	13,256.4	17.5	11,862.6	14.9
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	1,370.0	2.0	1,417.3	1.9	1,689.7	2.1
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	11,575.2	16.7	14,673.7	19.4	13,552.3	17.1
ต้นทุนทางการเงิน	(881.0)	(1.3)	(1,535.5)	(2.0)	(1,165.5)	(1.5)
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	10,694.2	15.5	13,138.2	17.4	12,386.8	15.6
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(1,922.3)	(2.8)	(2,563.5)	(3.4)	(2,739.8)	(3.5)
กำไรสำหรับปี	8,771.9	12.7	10,574.7	14.0	9,647.0	12.1
การแบ่งปันกำไร						
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	8,386.5	12.1	10,215.7	13.5	9,191.5	11.6
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	385.4	0.6	359.0	0.5	455.6	0.6
	8,771.9	12.7	10,574.7	14.0	9,647.1	12.1
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน						
กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	0.54		0.66		0.59	
จำนวนหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (หุ้น)	15,491.0		15,491.0		15,570.4	

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

	2559		2560		2561	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
กำไรสำหรับปี	8,771.9	12.7	10,574.7	14.0	9,647.0	12.1
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น:						
รายการที่จะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง						
ผลกำไร(ขาดทุน, กลับรายการส่วนเกินทุน)จากการวัดมูลค่าเงินลงทุนใน						
หลักทรัพย์เพื่อขาย - สุทธิจากภาษีเงินได้	33.3	0.0	(152.1)	(0.2)	(96.9)	(0.1)
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่างบการเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	(6.8)	(0.0)	(65.6)	(0.1)	(15.3)	(0.0)
ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของบริษัทร่วม	440.4	0.6	115.9	0.2	(412.0)	(0.5)
รายการที่จะถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง						
- สุทธิจากภาษีเงินได้	466.9	0.7	(101.8)	(0.1)	(524.2)	(0.7)
รายการที่จะไม่ถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง						
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน - สุทธิจากภาษีเงินได้	39.2	0.1	2,208.1	2.9	593.8	0.7
ผลขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย - สุทธิจากภาษีเงินได้	-	-	-	-	(268.5)	(0.3)
รายการที่จะไม่ถูกบันทึกในส่วนของกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง						
- สุทธิจากภาษีเงินได้	39.2	0.1	2,208.1	2.9	325.3	0.4
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	506.1	0.7	2,106.3	2.8	(198.9)	(0.3)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	9,278.0	13.4	12,681.0	16.7	9,448.1	11.9
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม						
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ	8,879.7	12.8	12,317.4	16.3	8,887.1	11.2
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	398.3	0.6	363.6	0.5	560.9	0.7
	9,278.0	13.4	12,681.0	16.7	9,448.0	11.9

งบกระแสเงินสด (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

	2559	2560	2561
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน			
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	10,694.2	13,138.2	12,386.9
ปรับรายการที่กระทบกำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้เป็นเงินสดรับ(จ่าย)			
จากกิจกรรมดำเนินงาน			
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	4,803.2	5,167.7	5,386.2
รายการตัดบัญชีสินทรัพย์	12.4	26.5	23.5
ขาดทุนจากการลดมูลค่าและตัดจำหน่ายของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	4.8	20.9	8.6
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	109.2	193.1	197.8
ค่าเผื่อ(กลับรายการ)การด้อยค่าของสินทรัพย์	(5.4)	2.9	(3.0)
ค่าเผื่อการปรับลดราคาทุนของสินค้าให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือ	2.9	14.6	14.8
รายได้ค่าบัตรสมาชิกโรคตัดบัญชีตัดจ่าย	(319.4)	(320.9)	(326.8)
ขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนระยะยาวอื่น	-	-	18.0
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	(1,370.0)	(1,417.3)	(1,689.7)
ค่าใช้จ่ายในการออกหุ้นกู้และหุ้นกู้แปลงสภาพตัดจำหน่าย	31.8	43.3	25.0
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาวอื่น	(208.7)	(2,880.1)	-
ขาดทุนจากการชำระบัญชีของบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.4	-	-
ขาดทุน(กำไร)จากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(14.3)	9.1	31.1
ขาดทุน(กำไร)จากการปรับมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	(65.3)	0.6	(14.9)
ขาดทุน(กำไร)จากอัตราแลกเปลี่ยน	(0.6)	44.1	(8.9)
ค่าใช้จ่ายประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	197.0	150.9	318.5
ค่าใช้จ่าย(กลับรายการ)วันหยุดพนักงาน	12.7	(2.9)	11.7
ดอกเบี้ยรับ	(49.2)	(41.8)	(58.0)
เงินปันผลรับ	(21.4)	(15.6)	(16.3)
ต้นทุนทางการเงิน	881.0	1,535.5	1,165.5
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์			
และหนี้สินดำเนินงาน	14,695.3	15,668.8	17,470.0

งบกระแสเงินสด (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม (ต่อ)

	2559	2560	2561
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
สินทรัพย์ดำเนินงานลดลง(เพิ่มขึ้น)			
ลูกหนี้การค้าและลูกค้าอื่น	341.9	(830.7)	(769.0)
สินค้าคงเหลือ	(232.9)	(226.4)	(65.5)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(26.6)	19.7	4.1
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	18.2	(2.9)	(60.2)
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)			
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	388.3	(397.4)	380.5
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(106.0)	252.4	718.0
รายได้ค่าบัตรสมาชิกโรคตับแข็ง	242.9	313.5	328.9
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	48.4	40.9	(12.0)
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	(204.5)	(416.2)	(80.3)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	6.8	6.2	3.7
กระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	15,171.8	14,427.9	17,918.2
เงินสดรับจากดอกเบี้ยรับ	49.7	42.4	55.4
จ่ายต้นทุนทางการเงิน	(720.1)	(970.9)	(936.7)
เงินสดรับจากการขอคืนภาษี	22.1	25.2	32.3
จ่ายภาษีเงินได้	(2,076.8)	(2,591.2)	(2,265.0)
กระแสเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	12,446.7	10,933.4	14,804.2

งบกระแสเงินสด (เลือกแสดงเฉพาะรายการที่มีนัยสำคัญ) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม (ต่อ)

	2559	2560	2561
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน			
เงินลงทุนชั่วคราวเพิ่มขึ้น	(519.8)	(23.6)	(241.6)
เงินฝากสถาบันการเงินที่มีภาระค้ำประกันลดลง (เพิ่มขึ้น)	14.8	37.9	(1.6)
เงินสืบทอดจากเงินปันผลรับ	506.6	513.8	513.2
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาวอื่น	(7.8)	(1,343.5)	(5,963.7)
เงินสดรับจากการคืนทุนของบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาวอื่น	31.3	-	-
เงินสดรับจากการขายเงินลงทุนในบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาวอื่น	484.9	4,505.1	-
เงินสดจ่ายซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	(2.3)	(0.6)	(1.6)
เงินสดรับจากการขายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	58.2	45.3	43.3
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(8,506.4)	(15,303.7)	(7,119.0)
เงินสดจ่ายมัดจำที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	(1,080.0)	-	-
เงินสดจ่ายซื้อสิทธิการเช่า	(82.1)	(8.0)	(270.3)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(389.6)	(292.3)	(309.5)
กระแสเงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(9,492.2)	(11,869.6)	(13,350.8)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน			
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกันลดลง	(8.7)	(22.0)	-
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น (ลดลง)	1,503.0	(1,503.8)	5,805.3
เงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	-	7,400.0	-
เงินสดจ่ายชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	(1,734.7)	(4,248.8)	(1,461.3)
เงินสดจ่ายชำระเจ้าหนี้สัญญาเช่าการเงิน	(60.5)	(43.7)	(23.0)
เงินสดรับจากการออกหุ้นกู้	2,996.3	6,992.5	-
เงินสดจ่ายชำระไถ่ถอนหุ้นกู้	(1,000.0)	-	-
เงินสดจ่ายชำระไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพ	-	(1,656.0)	-
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทย่อยจากผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	(168.9)	(21.9)	(7.1)
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยเพิ่มขึ้น			
จากการเรียกชำระค่าหุ้นเพิ่มเติมของบริษัทย่อย	-	33.2	-
เงินปันผลจ่าย	(5,575.1)	(4,954.7)	(5,594.4)
เงินปันผลจ่ายของบริษัทย่อยแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	(217.6)	(164.2)	(230.6)
กระแสเงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	(4,266.2)	1,810.6	(1,511.1)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(1,311.7)	874.4	(57.7)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต้นปี	5,528.5	4,216.8	5,091.2
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดสิ้นปี	4,216.8	5,091.2	5,033.5
ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบกระแสเงินสด	2559	2560	2561
รายการที่ไม่ใช่เงินสด	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
สินทรัพย์ซื้อภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	14.9	19.4	17.0
เจ้าหนี้ค่าซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เพิ่มขึ้น (ลดลง)	(610.0)	99.3	145.4
เจ้าหนี้ก่อสร้างและเงินประกันผลงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(155.6)	97.2	97.0
เงินปันผลค้างจ่ายเพิ่มขึ้น	-	2.3	5.0

14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ผลการดำเนินงานสำหรับปี 2561

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 รายได้จากการดำเนินงานรวมมีจำนวน 79,333 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 จากปี 2560 มีสาเหตุหลักจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ค่าบริการพยาบาลร้อยละ 9 จากการขยายฐานลูกค้ากลุ่มประกันสุขภาพ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และการเพิ่มขึ้นของค่าบริการพยาบาลตามความซับซ้อนของโรค

รายได้จากการจำหน่ายสินค้า จำนวน 3,087 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปี 2560 ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ของบริษัท สหแพทย์เกษสัช จำกัด และ บริษัท เอ.เอ็น.บี. ลาบอราตอรี (อำนวยการเวช) จำกัด

บริษัทและบริษัทย่อยมี EBITDA จำนวน 17,175 ล้านบาท ในปี 2561 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 จากปี 2560 ส่งผลให้ EBITDA Margin เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.3 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 21.6 ในปี 2561

บริษัทและบริษัทย่อยมีกำไรก่อนรายการพิเศษจำนวน 9,918 ล้านบาท ในปี 2561 เพิ่มขึ้นร้อยละ 24 จากปี 2560 ทั้งนี้บริษัทมีการบันทึกรายการพิเศษดังนี้

- ในปี 2561 บริษัทบันทึกค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้เพื่อตั้งหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี จำนวน 727 ล้านบาท เนื่องจากบริษัทขายเงินลงทุนทั้งหมดในบริษัท โรงพยาบาลรามคำแหง จำกัด (มหาชน) (“RAM”) ในไตรมาส 1/2562
- ในปี 2560 บริษัทบันทึกกำไรพิเศษจากการขายเงินลงทุนบางส่วนในบริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน) (“BH”) จำนวน 2,195 ล้านบาท (สุทธิจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้)

หากรวมรายการพิเศษดังกล่าว บริษัทและบริษัทย่อยมีกำไรสุทธิจำนวน 9,191 ลดลงร้อยละ 10 จากปี 2560

เหตุการณ์หลังวันที่ยื่นงบการเงิน

การขายเงินลงทุนทั้งหมดใน RAM

ในไตรมาส 1/2562 บริษัทขายเงินลงทุนทั้งหมดใน RAM จำนวน 4,588,424 หุ้น คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 38.24 ของจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วทั้งหมดของ RAM ในราคาหุ้นละ 2,800 บาท คิดเป็นเงินรวม 12,847.59 ล้านบาท บริษัทจะรับรู้กำไรจากการขายเงินลงทุนสุทธิจากภาษีเงินได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวนประมาณ 5,369 ล้านบาท โดยจะบันทึกดังนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้จำนวน 727 ล้านบาท ในไตรมาส 4/2561 (ตามมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 12 ซึ่งกำหนดให้บริษัทรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีตามจำนวนส่วนแบ่งกำไรที่บริษัทเคยรับรู้จากบริษัทร่วม เมื่อบริษัทจะขายเงินลงทุนในบริษัทร่วมทั้งหมดในอนาคต) โดยค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ดังกล่าว คำนวณจากส่วนแบ่งกำไรจาก RAM ที่เคยรับรู้ในงบกำไรขาดทุนจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวน 3,632 ล้านบาท
- (2) กำไรจากการขายเงินลงทุนใน RAM สุทธิจากภาษีเงินได้ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวนประมาณ 6,096 ล้านบาท ในไตรมาส 1/2562

(ล้านบาท)	ไตรมาส 4/2561	ไตรมาส 1/2562	รวม
เงินรับสุทธิจากการขาย RAM		12,711	
หัก เงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย		(5,704)	
บวก ส่วนแบ่งกำไรเบ็ดเสร็จที่ยังไม่ได้รับรู้		612	
รวมกำไรก่อนภาษี		7,619	7,619
หัก ค่าใช้จ่ายภาษี	(727)	(1,524)	(2,250)
กำไรสุทธิจากการขาย RAM		6,096	5,369

สรุปเหตุการณ์ที่สำคัญในปี 2561

1. ทริสเรตติ้งคงอันดับเครดิตองค์กรและหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ ไม่มีหลักประกันของบริษัทที่ระดับ AA-
เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561 ทริสเรตติ้งคงอันดับเครดิตองค์กรและหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ ไม่มีหลักประกันของบริษัทที่ระดับ AA- ด้วยแนวโน้มอันดับเครดิต “คงที่” โดยอันดับเครดิตสะท้อนถึงสถานะทางธุรกิจที่แข็งแกร่งจากการเป็นผู้ประกอบการ โรงพยาบาลเอกชนรายใหญ่ที่สุดในประเทศ ที่มีเครือข่ายโรงพยาบาลขนาดใหญ่และมีตราสัญลักษณ์โรงพยาบาลเป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดี โดยได้รับแรงหนุนจากการให้บริการที่มีคุณภาพสูงและบุคลากรทางการแพทย์ที่เชี่ยวชาญ การประเมินอันดับเครดิตยังพิจารณาถึงผลการดำเนินงานที่ดีของบริษัท ตลอดจนความเสี่ยงทางการเงินที่อยู่ในระดับปานกลางและแรงกดดันจากสถานะการแข่งขันที่รุนแรงในธุรกิจให้บริการด้านสุขภาพทั้งจากผู้ประกอบการภายในประเทศและต่างประเทศด้วย ในช่วง 12-24 เดือนข้างหน้า ทริสเรตติ้งคาดว่าบริษัทมีสภาพคล่องที่เพียงพอ เมื่อพิจารณาถึงความต้องการใช้และแหล่งเงินทุน
2. มาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่
ในปี 2561 บริษัทได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2560) จำนวนหลายฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงและอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน อย่างไรก็ตาม การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของบริษัท
3. การลงทุนใน BH
เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 บริษัทได้ซื้อหุ้น BH จำนวน 32 ล้านหุ้น คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 4.38 ของทุนที่ออกและเรียกชำระแล้วของ BH เป็นเงินลงทุนทั้งหมดประมาณ 5,941 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินทุนภายในกิจการและเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ส่งผลให้สัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทใน BH จากร้อยละ 20.50 เป็นร้อยละ 24.88 ของทุนที่ออกและเรียกชำระแล้วของ BH

4. หุ้นกู้แปลงสภาพ

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2557 บริษัทได้ออกหุ้นกู้แปลงสภาพประเภทไม่มีดอกเบี้ยให้แก่นักลงทุนในต่างประเทศ มูลค่า 10,000 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอนปี 2562 โดยในวันที่ 18 กันยายน 2560 มีผู้ถือหุ้นกู้แปลงสภาพใช้สิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพก่อนครบกำหนด (Put Option) จำนวน 1,560 ล้านบาท ทำให้มีภาระหนี้เงินต้นของหุ้นกู้แปลงสภาพคงเหลือ จำนวน 8,440 ล้านบาท

ในปี 2561 มีผู้ถือหุ้นกู้แปลงสภาพใช้สิทธิแปลงสภาพที่ราคา 21.045 บาทต่อหุ้น รวม 3,746 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัทมีทุนชำระแล้วเพิ่มขึ้นจาก 1,549 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เป็น 1,567 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ขณะที่ภาระหนี้เงินต้นของหุ้นกู้แปลงสภาพคงเหลือจำนวน 4,694 ล้านบาท

5. การขยายโรงพยาบาลเครือข่าย

ในปี 2561 บริษัทได้เปิดให้บริการ Chiva Transitional Care Hospital ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 52 เตียง สำหรับผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่ต้องทำกายภาพบำบัด และต้องการการฟื้นฟู โดยการดูแลแบบองค์รวมจากทีมสหสาขาวิชาชีพ (Multidisciplinary team) ทั้งทีมอายุรแพทย์เวชศาสตร์ผู้สูงอายุและเวชศาสตร์ฟื้นฟู ทีมนักกายภาพบำบัด พยาบาลวิชาชีพ พร้อมด้วยเภสัชกร และนักโภชนาการ ประกอบกับห้องพักที่ออกแบบมาเพื่อผู้ป่วยในระยะพักฟื้นโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายสำหรับช่วยฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้ป่วยกลับคืนสู่สภาพปกติได้โดยเร็ว

ผลการดำเนินงานตามงบการเงินรวม สำหรับปี 2561

รายได้จากการดำเนินงาน			
(ล้านบาท)	2561	2560	เปลี่ยนแปลง
รายได้ค่าบริการพยาบาล	75,331	69,123	9%
รายได้จากการจำหน่ายสินค้า	3,087	2,810	10%
รายได้อื่น	915	840	9%
รายได้จากการดำเนินงานรวม	79,333	72,772	9%

ในปี 2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีรายได้จากการดำเนินงานรวมจำนวน 79,333 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 6,561 ล้านบาท หรือร้อยละ 9 จากปี 2560 เนื่องจาก

- รายได้ค่าบริการพยาบาล จำนวน 75,331 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 6,208 ล้านบาท หรือร้อยละ 9 จากปี 2560 มีสาเหตุหลักจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ป่วยและค่าบริการพยาบาลตามความซับซ้อนของโรค โดยมีผลมาจาก Centers of Excellence ทั้ง 10 แห่ง การขยายฐานลูกค้าใหม่ รวมถึงลูกค้ากลุ่มประกันสุขภาพ และการเพิ่มขึ้นของโรคระบาดในไตรมาส 1/2561 นอกจากนี้บริษัทดำเนินโครงการ Bangkok Emergency Services ทำให้มีการประสานงานในการส่งต่อผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุหรือผู้ป่วยวิกฤตอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่วงที

รายได้ค่ารักษาพยาบาล ปี 2561	เปลี่ยนแปลง (yoy)	สัดส่วนของ รายได้
การเติบโตของรายได้ค่ารักษาพยาบาล	9%	100%
แบ่งตามโรงพยาบาลในกรุงเทพและต่างจังหวัด		
กรุงเทพและปริมณฑล	7%	59%
ต่างจังหวัด	11%	41%
แบ่งตามกลุ่มผู้ป่วยชาวไทยและชาวต่างชาติ		
ผู้ป่วยชาวไทย	9%	70%
ผู้ป่วยชาวต่างประเทศ	9%	30%
แบ่งตามกลุ่มผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน		
ผู้ป่วยนอก	8%	46%
ผู้ป่วยใน	9%	54%

การเติบโตของรายได้ค่ารักษาพยาบาลแบ่งเป็นการเติบโตจากโรงพยาบาลเครือข่ายในกรุงเทพและปริมณฑลเติบโตร้อยละ 7 และโรงพยาบาลเครือข่ายในต่างจังหวัดเติบโตร้อยละ 11 จากปี 2560

รายได้จากผู้ป่วยชาวไทยและผู้ป่วยชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 จากปี 2560 โดยการเติบโตของผู้ป่วยชาวต่างชาติมาจากผู้ป่วยชาวคูเวตเพิ่มขึ้นร้อยละ 26 ผู้ป่วยชาวกัมพูชาเพิ่มขึ้นร้อยละ 23 และ ผู้ป่วยชาวจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ทั้งนี้สัดส่วนรายได้ของผู้ป่วยชาวไทยต่อต่างชาติไม่เปลี่ยนแปลงที่ร้อยละ 70 ต่อร้อยละ 30 ในปี 2560 และในปี 2561 ทั้งนี้อัตราการครองเตียงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 66 ในปี 2561

- รายได้จากการจำหน่ายสินค้าและอาหาร จำนวน 3,087 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปี 2560 ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ของบริษัท สหแพทย์เกษิข จำกัด และ บริษัท เอ.เอ็น.บี. ลาบอราตอรี (อานวยเกษิข) จำกัด

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน			
(ล้านบาท)	2561	2560	เปลี่ยนแปลง
ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลและอื่น ๆ	51,546	47,975	7%
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	15,998	14,488	10%
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าเสื่อมราคารวม	67,544	62,463	8%

ในปี 2561 บริษัทและบริษัทย่อยรายงานค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าเสื่อมราคา จำนวน 67,544 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 5,081 ล้านบาท หรือร้อยละ 8 จากปี 2560 ซึ่งเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการดำเนินงานรวม

- บริษัทและบริษัทย่อย มีต้นทุนค่ารักษาพยาบาลและอื่น ๆ (รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย) รวม 51,546 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 จากปี 2560 สาเหตุหลักจากการเพิ่มขึ้นของค่าแพทย์และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร

ทางการแพทย์ ประกอบกับค่ายาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่เพิ่มขึ้นจากจำนวนคนไข้ที่เพิ่มขึ้นทั้งผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน

- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย) จำนวน 15,998 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปี 2560 สาเหตุหลักจากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมปรับปรุงพื้นที่การให้บริการ และค่าใช้จ่ายทางการตลาดเพื่อสนับสนุนการกีฬาและสุขภาพของประชาชนในโครงการสนามปั่นจักรยานเจริญสุขมงคลจิต และโครงการอุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์ เพื่อสืบสานประเพณีที่ดีงามของไทย
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย จำนวน 5,386 ล้านบาทใน 2561 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 จากปี 2560 มีสาเหตุหลักจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายของโรงพยาบาลเครือข่ายแห่งใหม่ และการเปิดให้บริการของ BDMS Wellness Clinic

รายการอื่นๆ

- ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม จำนวน 1,690 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19 จากปี 2560 ส่วนใหญ่เกิดจากส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนใน BH จำนวน 894 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 จากปี 2560 และจาก RAM จำนวน 725 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 43 จากปี 2560 จากกำไรจากการขายที่ดิน
- ค่าใช้จ่ายทางการเงินลดลงเป็น 1,165 ล้านบาท ในปี 2561 หรือลดลงร้อยละ 24 จากปี 2560 เนื่องจากผู้ถือหุ้นกู้แปลงสภาพใช้สิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล จำนวน 2,740 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 2,564 ล้านบาท เนื่องจากในปี 2561 มีรายการพิเศษจากการตั้งหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจำนวน 727 ล้านบาท จากการขายเงินลงทุนทั้งหมดใน RAM ในไตรมาส 1/2562

รายการพิเศษ (“Non-recurring items”)

ในปี 2561 บริษัทบันทึกรายการพิเศษจากการรับรู้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ ตามหลักการของหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี มาตรฐานบัญชีฉบับที่ 12 จากการขายเงินลงทุนทั้งหมดใน RAM ในไตรมาส 1/2562 จำนวน 727 ล้านบาท

ในปี 2560 บริษัทบันทึกกำไรพิเศษจากการขายเงินลงทุนบางส่วนใน BH จำนวน 2,195 ล้านบาท (สุทธิจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้)

วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร			
(ล้านบาท)	2561	2560	เปลี่ยนแปลง
EBITDA	17,175	15,477	11%
อัตรากำไร EBITDA	21.6%	21.3%	
EBIT	13,552	11,794	15%
อัตรากำไร EBIT	17.1%	16.2%	
กำไรก่อนรายการพิเศษ	9,918	8,021	24%
อัตรากำไรก่อนรายการพิเศษ	12.5%	11.0%	

วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร			
(ล้านบาท)	2561	2560	เปลี่ยนแปลง
รายการพิเศษ	(727)	2,195	(133)%
กำไรสุทธิ	9,191	10,216	(10)%
อัตรากำไรสุทธิ	11.6%	14.0%	
กำไรก่อนรายการพิเศษต่อหุ้น (บาท)	0.64	0.52	23%
กำไรสุทธิต่อหุ้น (บาท)	0.59	0.66	(10)%
จำนวนหุ้นสามัญถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ล้านหุ้น)	15,570	15,491	

หมายเหตุ

EBITDA = รายได้จากการดำเนินงานรวม – รายจ่ายจากการดำเนินงานรวม (ไม่รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย)

EBITDA Margin = EBITDA/รายได้จากการดำเนินงานรวม

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น EBITDA เพิ่มขึ้นจาก 15,477 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 17,175 ล้านบาท ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 ส่งผลให้ EBITDA Margin เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.3 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 21.6 ในปี 2561

บริษัทและบริษัทย่อยมีกำไรก่อนรายการพิเศษ จำนวน 9,918 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 24 จากปี 2560 ส่งผลให้อัตรากำไรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.0 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 12.5 ในปี 2561 และมีกำไรก่อนรายการพิเศษ ต่อหุ้นเท่ากับ 0.64 บาทต่อหุ้น หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23 จากปี 2560

หากรวมรายการพิเศษในปี 2561 และปี 2560 บริษัทและบริษัทย่อยมีกำไรสุทธิ จำนวน 9,191 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 10 จากปี 2560 ส่งผลให้อัตรากำไรสุทธิลดลงจากร้อยละ 14.0 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 11.6 ในปี 2561 และมีกำไรสุทธิต่อหุ้นเท่ากับ 0.59 บาทต่อหุ้น หรือลดลงร้อยละ 10 จากปี 2560

สินทรัพย์			
(ล้านบาท)	ธ.ค. 61	ธ.ค. 60	เปลี่ยนแปลง
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5,034	5,091	(1)%
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	7,545	6,975	8%
สินค้าคงเหลือ	1,786	1,735	3%
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	22,647	15,807	43%
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	74,496	71,559	4%
ค่าความนิยม	17,539	17,539	0%
สินทรัพย์อื่นๆ	4,452	3,920	14%
รวมสินทรัพย์	133,499	122,627	9%

งบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีสินทรัพย์รวม 133,499 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 จาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนใน

บริษัทรวม จำนวน 6,840 ล้านบาท จากการซื้อหุ้น BH เป็นหลัก ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ จำนวน 2,937 ล้านบาท จากการลงทุนเพื่อขยายโรงพยาบาลเครือข่าย

ทั้งนี้บริษัทมีค่าความนิยม จำนวน 17,539 ล้านบาท ไม่เปลี่ยนแปลงจาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 โดยบริษัทได้มีการทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมทุกปี หรือเมื่อใดก็ตามที่มีข้อบ่งชี้ของการด้อยค่าเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามบริษัทได้พิจารณาแล้วว่าค่าความนิยมดังกล่าวไม่เกิดการด้อยค่า

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
(ล้านบาท)	ธ.ค. 61	ธ.ค. 60	เปลี่ยนแปลง
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น	5,945	139	4,166%
หุ้นกู้ *	19,588	19,585	0%
เงินกู้ระยะยาว *	9,327	10,799	(14)%
หุ้นกู้แปลงสภาพ *	5,056	8,774	(42)%
หนี้สินอื่นๆ	20,145	17,459	15%
รวมหนี้สิน	60,061	56,756	6%
ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท	70,320	63,071	12%
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	3,118	2,800	11%
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	73,438	65,871	11%

* รวมส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

หนี้สินรวมของบริษัทและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวน 60,061 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 จาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น จำนวน 5,805 ล้านบาท สุทธิด้วยการลดลงของหุ้นกู้แปลงสภาพ จำนวน 3,718 ล้านบาท และเงินกู้ระยะยาวสุทธิ จำนวน 1,472 ล้านบาท

ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทและบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวน 73,438 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 จาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ส่วนใหญ่เกิดจากการกำไรสุทธิในปี 2561

การบริหารสภาพคล่องและเงินทุน

กระแสเงินสด	
(ล้านบาท)	ปี 2561
เงินสดสุทธิได้จากกิจกรรมดำเนินงาน	14,804
เงินสดสุทธิใช้ในกิจกรรมลงทุน	(13,351)
เงินสดสุทธิใช้ในกิจกรรมจัดหาเงิน	(1,511)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลงสุทธิ	(58)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	5,091
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	5,034

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลงสุทธิ จำนวน 58 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยมีเงินสดสุทธิยกมา ณ วันต้นงวด จำนวน 5,091 ล้านบาท เป็นผลให้เงินสดสุทธิปลายงวดคงเหลือเท่ากับ 5,034 ล้านบาท รายละเอียดกระแสเงินสดแต่ละกิจกรรม มีดังนี้

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน จำนวน 14,804 ล้านบาท ส่วนใหญ่เกิดจากการกำไรในปี 2561

ส่วนกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมลงทุน จำนวน 13,351 ล้านบาท ส่วนใหญ่เกิดจากการซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จำนวน 7,119 ล้านบาท เพื่อขยายและปรับปรุงโรงพยาบาลเครือข่าย ประกอบกับเงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมและเงินลงทุนระยะยาว จำนวน 5,964 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากการลงทุนใน BH

กระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน จำนวน 1,511 ล้านบาท ส่วนใหญ่เกิดจากเงินปันผลจ่าย จำนวน 5,594 ล้านบาท และการชำระคืนเงินกู้ระยะยาวจากสถาบันการเงิน จำนวน 1,461 ล้านบาท สุทธิด้วยเงินกู้ระยะสั้นจากสถาบันการเงิน จำนวน 5,805 ล้านบาท

อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ		
อัตราผลตอบแทน (ร้อยละ)	2561	2560
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	7.2	8.9
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	13.8	17.2
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	0.5	1.1
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	0.5	0.9
การบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน (วัน)		
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย	34.6	34.0
ระยะเวลายาวสินค้านเฉลี่ย	12.3	12.2
ระยะเวลารับหนี้เฉลี่ย	34.7	34.3
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (เท่า)		
อัตราความสามารถในการชำระดอกเบี้ย	14.7	10.1
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.5	0.6
อัตราส่วนหนี้สินสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.5	0.5
อัตราส่วนหนี้สินสุทธิต่อ EBITDA	2.0	2.2

หมายเหตุ

- การบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน กำหนดจาก 360 วัน
- อัตราความสามารถในการชำระดอกเบี้ย = EBITDA / ดอกเบี้ยจ่าย
- หนี้สินหมายถึงหนี้สินส่วนที่มีภาระดอกเบี้ย

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นใน 2561 ลดลงจากปี 2560 เนื่องจากในปี 2560 มีรายการพิเศษจากการขายเงินลงทุนบางส่วนใน BH ทั้งนี้หากไม่รวมรายการพิเศษดังกล่าว บริษัทและบริษัทย่อยมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จากผลประกอบการที่ดีในปี 2561

อัตราส่วนสภาพคล่องลดลงจาก 1.1 เท่าในปี 2560 เป็น 0.5 เท่าในปี 2561 และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วลดลงจาก 0.9 เท่าในปี 2560 เป็น 0.5 เท่าในปี 2561 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน และหุ้นกู้แปลงสภาพ ที่จะครบกำหนดในปี 2562

ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 34.0 วันในปี 2560 เป็น 34.6 วันในปี 2561 ทั้งนี้บริษัทและบริษัทย่อยมีการวิเคราะห์อายุของลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 3 เดือน โดยบริษัทและบริษัทย่อยได้มีการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับผลขาดทุนโดยประมาณที่อาจเกิดขึ้นจากการเก็บเงินจากลูกค้าไม่ได้ โดยทั่วไปพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินและการวิเคราะห์ลูกค้า

ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 12.2 วันในปี 2560 เป็น 12.3 วันในปี 2561 ทั้งนี้สินค้าคงเหลือของบริษัทและบริษัทย่อย ส่วนใหญ่เป็นยาและเวชภัณฑ์ ซึ่งมียาและเวชภัณฑ์บางส่วนที่เสื่อมสภาพ โดยได้มีการตั้งค่าเผื่อการปรับลดราคาทุนในส่วนนี้ให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

ขณะที่ระยะเวลาชำระหนี้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 34.3 วันในปี 2560 เป็น 34.7 วันในปี 2561

อัตราความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจาก 10.1 เท่าในปี 2560 เป็น 14.7 เท่าในปี 2561 เนื่องจากค่าใช้จ่ายทางการเงินที่ลดลง

บริษัทและบริษัทย่อยมีอัตราส่วนหนี้สินส่วนที่มีภาระดอกเบี้ยต่อทุนลดลงจาก 0.6 เท่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เป็น 0.5 เท่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ขณะที่อัตราส่วนหนี้สินส่วนที่มีภาระดอกเบี้ยสุทธิต่อทุนไม่เปลี่ยนแปลงที่ 0.5 เท่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

ในทำนองเดียวกัน บริษัทและบริษัทย่อยมีอัตราส่วนหนี้สินส่วนที่มีภาระดอกเบี้ยสุทธิต่อ EBITDA ลดลงจาก 2.2 เท่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เป็น 2.0 เท่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

บริษัทและบริษัทย่อยยังคงดำเนินนโยบายการจัดการและควบคุมโครงสร้างทางการเงินที่รัดกุม เป็นไปตามเงื่อนไขการกู้ยืมของเงินกู้ระยะยาวจากสถาบันการเงินและหุ้นกู้ โดยรักษายัตราส่วนทางการเงิน และสภาพคล่องในระดับที่เหมาะสม

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานในอนาคต

ความต้องการการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น

ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง จากการมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อหัวของประชากร โดยเฉพาะในพื้นที่ต่างจังหวัด ประกอบกับการหันมาให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพเพื่ออายุที่ยืนยาวอย่างมีคุณภาพมากขึ้นของประชาชน และการเติบโตของประกันสุขภาพในประเทศไทย

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นหนึ่งในผู้นำตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) ของโลก ส่งผลให้ความต้องการการรักษายาบาลของผู้ป่วยต่างชาติเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากคุณภาพการรักษายาบาลที่ดี การบริการที่เป็นเลิศ และความคุ้มค่าของราคาค่ารักษายาบาล โดยกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพในการการเติบโต ได้แก่กลุ่มผู้ป่วยชาวจีน กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มตะวันออกกลาง และกลุ่มชาวต่างชาติที่อาศัยและทำงานอยู่ในประเทศไทย

ทั้งนี้จะพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนมีแนวโน้มขยายการลงทุนต่อเนื่อง เพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นทั้งจากผู้ป่วยชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ปัจจัยต่างๆเหล่านี้เป็นปัจจัยสนับสนุนกลยุทธ์ของบริษัทในการลงทุนสำหรับโครงการ Mövenpick BDMS Wellness Resort Bangkok และ BDMS Wellness Clinic การสร้างศูนย์แห่งความเป็นเลิศด้านการรักษายาบาล (Centers of Excellence) เพื่อเพิ่มศักยภาพการรักษายาบาล โดยทีมแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เครื่องมือแพทย์ที่ทันสมัย และบุคลากรที่มีประสบการณ์และความพร้อมในการรองรับความต้องการการรักษายาบาลที่เพิ่มขึ้น

การดำเนินงานในอนาคต

การมีโรงพยาบาลเครือข่ายที่ครอบคลุมผู้ป่วยในหลายระดับทั่วทุกภูมิภาค ภายใต้แบรนด์ที่หลากหลาย เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง รองรับความต้องการการรักษายาบาลที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ทั้งนี้บริษัทมีการวางแผนงานในการดำเนินงานในอนาคตที่สำคัญดังนี้

- **เพิ่มการใช้งานของสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด**

บริษัทเล็งเห็นว่าประกันสุขภาพเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนธุรกิจการรักษายาบาลในอนาคต เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการรักษายาบาลที่ปรับตัวสูงขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ บริษัทจึงได้มุ่งสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับบริษัทประกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อออกกรมธรรม์ประกันสุขภาพเฉพาะสำหรับโรงพยาบาลในเครือ BDMS เพื่อขยายฐานผู้ป่วยให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความพยายามในการพัฒนาระบบสินไหมอัตโนมัติ (E-Claim) และบริการแสดงใบแจ้งยอดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Billing) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บริษัทประกันและผู้ป่วย

บริษัทเชื่อว่าการร่วมมือกับบริษัทประกัน จะช่วยเพิ่มความหลากหลายของโครงสร้างรายได้ของบริษัท จากการขยายฐานลูกค้าไปยังกลุ่มผู้ป่วยที่มีประกันสุขภาพ และยังเป็นเพิ่มการใช้งานของสินทรัพย์ที่มีอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการเติบโตของบริษัทอย่างยั่งยืน

- **เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน**

บริษัทมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพ ความสามารถในการทำกำไร และการใช้งานของสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดของโรงพยาบาลเครือข่ายแห่งใหม่ที่มีการเปิดให้บริการในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยการดูแลคุณภาพการรักษายาบาลให้ได้มาตรฐาน และการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงพยาบาลในเครือฯ ทั้งนี้บริษัทมีการแบ่งการบริหารโรงพยาบาลเครือข่ายออกเป็น 6 กลุ่ม ซึ่งโรงพยาบาลในแต่ละกลุ่มจะมีการบริหารและดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการประหยัดทางขนาด การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ศูนย์แห่งความเป็นเลิศด้านการรักษาพยาบาล (Centers of Excellence)

บริษัทจะมุ่งเน้นการยกระดับโรงพยาบาลแม่ข่าย 10 แห่ง ให้เป็นศูนย์แห่งความเป็นเลิศด้านการรักษาพยาบาล (Centers of Excellence) ด้วยการมุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพในแต่ละโรงพยาบาลในเครือข่าย ตามคุณภาพมาตรฐานสากล Joint Commission International (JCI) และการร่วมมือทางด้านการแพทย์กับสถาบันชั้นนำของโลก ในการยกระดับมาตรฐานให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ

- แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บริษัทดำเนินงานด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและมีการปรับกลยุทธ์เพื่อรักษาผลการดำเนินงานและเสริมสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการตอบแทนและดูแลสังคมไทย บริษัทให้ความสำคัญกับการจัดทำมาตรฐานการให้บริการต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทได้มอบสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้ป่วย ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพการรักษาพยาบาลในระดับสากล มีตัวชี้วัดและควบคุมคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านการรับรองคุณภาพการรักษาพยาบาลในหลายระดับครอบคลุมทั้งเครือข่าย อาทิ JCI, Advanced Hospital Accreditation (Advanced HA) และ Hospital Accreditation (HA)

ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม บริษัทมุ่งมั่นที่จะส่งมอบสิ่งดีๆ ให้กับสังคมครอบคลุมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยบริษัทมีโครงการให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน หรือ Bangkok Emergency Medical System (BES) ซึ่งให้บริการได้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ของกรุงเทพและในภูมิภาคต่างๆ บริษัทยังได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ข้อมูลสุขภาพผ่านทางเว็บไซต์โรงพยาบาลกรุงเทพ และโรงพยาบาลในเครือ

นอกจากนี้บริษัทร่วมกับมูลนิธิเวชดุสิตฯ ยังได้จัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรได้ร่วมกันช่วยเหลือสังคม เพราะบริษัทมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรที่เติบโตเคียงคู่กับสังคมไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

บริษัทได้สอบทานข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2561 ฉบับนี้แล้ว ด้วยความระมัดระวัง บริษัทขอรับรองว่า ข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ไม่เป็นเท็จ ไม่ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิด หรือไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทขอรับรองว่า

(1) งบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2561 ได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อยแล้ว

(2) บริษัทได้จัดให้มีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดี เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ทั้งของบริษัทและบริษัทย่อยอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว รวมทั้งควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว

(3) บริษัทได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว และบริษัทได้แจ้งข้อมูลการประเมินระบบการควบคุมภายใน ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 ต่อผู้สอบบัญชีและกรรมการตรวจสอบของบริษัทแล้ว ซึ่งครอบคลุมถึงข้อบกพร่องและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งการกระทำที่มีขอบที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ในการนี้ เพื่อเป็นหลักฐานว่าเอกสารทั้งหมดเป็นเอกสารชุดเดียวกันกับที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องแล้ว บริษัทได้มอบหมายให้ นางนฤมล น้อยอำ รักษาการกรรมการผู้อำนวยการใหญ่/ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารด้านการเงิน เป็นผู้ลงลายมือชื่อกำกับเอกสารนี้ไว้ทุกหน้าด้วย หากเอกสารใดไม่มีลายมือชื่อของนางนฤมล น้อยอำ กำกับไว้ บริษัทจะถือว่าไม่ใช่ข้อมูลที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลแล้วดังกล่าวข้างต้น

กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม*	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1. นายแพทย์จุลเดช ยศสุนทรากุล	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	ลงนามโดย นายแพทย์จุลเดช ยศสุนทรากุล
2. นางนฤมล น้อยอำ	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	ลงนามโดย นางนฤมล น้อยอำ
3. นายแพทย์ชาติรี ดวงเนตร	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	ลงนามโดย นายแพทย์ชาติรี ดวงเนตร

กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม*	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
4. นายประดิษฐ์ ทิมกุล	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	ลงนามโดย นายประดิษฐ์ ทิมกุล
5. นายศรีภพ สารสาส	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	ลงนามโดย นายศรีภพ สารสาส

* รายชื่อกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม ตามหนังสือรับรองบริษัท ณ วันที่ 28 มกราคม 2562

นางนฤมล น้อยอ่ำ	รักษาการกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ด้านการเงิน	ลงนามโดย นางนฤมล น้อยอ่ำ
-----------------	---	--

ทั้งนี้ มาตรา 89/20 *** แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 กำหนดให้กรรมการและผู้บริหารต้องร่วมกันรับผิดชอบบุคคลที่ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทในความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ถือหุ้นหรือประชาชนทั่วไป โดยแสดงข้อความที่เป็นเท็จในสาระสำคัญหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญในกรณีของงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทหรือรายงานอื่นใดที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา 56 หรือมาตรา 199 โดยมีได้จำกัดความรับผิดไว้เฉพาะกรรมการและผู้บริหารที่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลในเอกสารดังกล่าวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กรรมการหรือผู้บริหารซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าโดยตำแหน่งหน้าที่ตนไม่อาจล่วงรู้ถึงความเท็จจริงของข้อมูลหรือการขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งนั้นย่อมไม่มีความรับผิดตามมาตรา 89/20

หมายเหตุ *** ใช้บังคับกับบริษัทที่อยู่ภายใต้บังคับของหมวด 3/1 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 เท่านั้น